

התורה והענין

בשבת אין לברור את העלון אלא על-מנת לקרוא ממנו מיד אפילו מעט

בס"ד גליון סה' פרשת ויגש ה'תש"פ

גליון שבועי לחניכי הישיבות בני התורה המקורבים לאורן של רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א

דבר העורך

שלום לקוראנו הנכבדים!

בגליון שלפנינו נפתח במדור מתחדשים עם פרטים נוספים לקראת יריד הספרים הענק והילולת מוהרנ"ת המרכזית שיתקיימו בבני ברק; נעבור למאמר נפלא על הפרשה במדור פשט ופנימיות (מומלץ גם לשמוע את השיעור מתוך קו המקורבים); לאחר מכן נכנס למדור ללכת עם תורה - ניצוצות אורה בהבנת תורת רבינו הקדוש - מסיימים עם תורה זו; נחתום במדור הבהיר שער ברסלב עם הסידרה החדשה והנפלאה בעניין 'השילוב בין דרך ברסלב לדרך ליטא, הילכו שניהם יהדיו? והשבו: המשך סוגיית לימוד התורה במשנת ברסלב.

* * *

ברוך ה' אנו זוכים להוציא את העלון זו השנה השניה. פנינו להרחבת העלון ולשיפורו לשיעור רצון קוראנו הנאמנים. לצורך כך אנו נשמח לקבל את הארותיכם והערותיכם בנוגע לכל חלק מהעלון. אנו מעוניינים לחזק את ההפצה ברחבי הארץ. לכן נבקש בזאת מכל המעוניין להיות מפיץ בשכונה \ ישיבה \ כולל \ בית הכנסת שלו - נא לעדכן אותנו. אפשר גם להשאיר הודעה בקו.

חדש! ניתן לעשות מנוי שבועי לעלון דרך מכשירי 'קהילות' בבתי הכנסת. קופת 'עלמא דאורייתא'.
בברכת חורף בריא גדוש עליה והצלחה! העורך

השיעורים הקבועים!

השיעורים הקבועים לשבת פרשת ויגש ולשבוע פרשת ויחי						
יום	חדש טבת	הדף היומי מסכת נדה \ ברכות	משנה ברורה עמוד היומי 'דרשו'	ליקוטי מוהר"ן ח"ב	ליקוטי הלכות חלק ח	העמוד היומי תיקוני הזוהר
ז	ז	עג	חזרה	כג:	יג	קכה.
א	ח	ב	תנא, ג	כד.	יד	קכה:
ב	ט	ג	תנא, ד-ה	כז:	טו	קכו.
ג	י	ד	תנא, ו-ט	כה.	טז	קכו:
ד	יא	ה	תנא, י-יא	כה:	יז	קכו.
ה	יב	ו	תנא, יב	כו.	יח	קכו:
ו	יג	ז	חזרה	כו:	יט	קכה.

התורה הנלמדת בחבורת 'תמימי דרך' העולמית: ליקוטי מוהר"ן, חלק ראשון, תורה ח.

חדשות המקורבים

מתחדשים

האירוע הגדול של השנה:

פרטים נוספים לקראת יריד הספרים הענק והילולת מוהרנ"ת המרכזית \ \ \ שעות משנות עולם!

יריד הספרים הענק והילולת מוהרנ"ת המרכזית

יתקיימו השנה א"ח - ביום שלישי, מוצאי עשרה בטבת, באולמי היכלי מלכות. ברח' שלמה המלך 18 בני ברק. פתיחת שערים בשעה: 6. הניה חינם. כיבוד קל בשפע!

לכל העדכונים: קו היריד 03-711-32-33-03.

לכל פניה בעניין היריד ניתן לפנות לאימייל: verid148@gmail.com

שער	לוח	ללכת עם	פשט ופנימיות
ברסלב	השיעורים	תורה	
❖ ❖	❖ ❖	❖ ❖	❖ ❖
עמוד 8	עמוד 7	עמוד 4	עמוד 2

עלון 'המקורבים' ©

ליצירת קשר, לתרומות, להנצחת שם, לקבלת הגליון באימייל, למוקדי ההפצה, ולפרסום בגליון פנו לקו 'המקורבים': 077-31-40-331 והשאירו הודעה בשלוחה: 72 או לאימייל: E0773140331@GMAIL.COM

***

ניתן לתרום (וכן לקבל את הגליון עד לביתכם) דרך מכשירי 'קהילות' בכל רחבי הארץ! וכן דרך קו 'קהילות': 0732757000 בשלוחה: 11318. או דרך קו 'המקורבים' בשלוחה: 09. תזכו למצוות!

***

נשמח לקבל כל חומר לגליון ע"י שליחה לכתובת האימייל הנ"ל עד יום שני בערב בצירוף שם מלא ומיקום עיר! (אפשר שם וכתובת בדויים, ולציין זאת), עם זאת, אין התחייבות שהדברים יפורסמו, ואין לראות באי-פרסומם שום צד פגיעה (יתכנו הרבה סיבות, גם טכניות), בהצלחה!!

~ יהודה ויוסף – החילוק והחיבור ~

הרחבת הדברים – אור החיים וקדושת לוי

באור החיים הקדוש מבאר שיהודה רצה להתנווכח עם יוסף ואם בדרך מלחמה כדברי רש"י או בדרך פיוס כדברי הרמב"ן אלא שהשש שאם יהיה היוכוח לעיני שריו ועבדיו של יוסף – יש בזה שתי סכנות: א. שאם ינצח את יוסף, יהיה בזה כיווי המלכות. ב. שהשרים והעבדים יטו את דעתו. ולכן ביקש להיכנס בין השרים לבין יוסף ולדבר בלחש לתוך אוזניו. וזה הפירוש 'ויגש אליו, והלשון 'באוזני אדוני'. ועל כך ביקש 'ואל יחר אפך בעבדך' על שהעז להתקרב כל כך, 'כי כמוך כפרעה' הרי אתה מלך כמו פרעה ואסור לי לבזות את כבודך בעיני השרים.

ובספד"ק קדושת לוי מבאר שיהודה רצה לעורר את לבו של יוסף, ולכן התחיל לדבר היוצאים מן הלב, שייכנסו אל לבו של יוסף. אך ידע שאם יעברו הדרך על ידי מתורגמן כבר לא יהיה 'דברים היוצאים מן הלב', ולכן 'ניגש' אליו ודילג על המתרגם, וביקש ממנו לדבר 'באוזני אדוני' בלי מתרגם באמצע. והוסיף 'כי כמוך כפרעה' ובוודאי אתה יודע שבעים לשון ואם כן אין צורך למתורגמן.

* * *

להשלמת הדברים בדרך הפשט יש להוסיף, שהיה כאן שינוי בין מצד יהודה והשבטים ובין מצד יוסף. מצד יהודה והשבטים – הם סברו בתחילה שכל העלילות שהיו עליהם הם מחמת המא מכירת יוסף, בשביל לתקנם ולכפר עליהם, אך לאחר שאמר להם יוסף שרק בנימין יהיה עבד וכולם יכולים לעלות לשלום – הבינו שאין זה מחמת מכירת יוסף, שהרי בנימין הוא היחיד שלא היה שותף במכירה, ולכן ניגש יהודה למלחמה. ומצד יוסף – רק אחר שראה שיהודה מסור כל כך לבנימין ומוכן להיכנס תחתיו לעבדות, וגם שאכפת להם צערו של אביהם, אז היה יכול להתגלות בלי חשש (על פי דברי האור החיים בכמה מקומות).

פנימיות העניין – ליקוטי הלכות

בפנימיות העניין מסופר כאן על חיבור בין שני עולמות – יהודה ויוסף. ובווהר הקדוש מביא על כך את הפסוק "כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו" ומגלה שעל ידי הייחוד והחיבור ביניהם, שמרמז לייחוד קב"ה ושכינתיה נעשו טובות והשפעות בכל העולמות.

* * *

יסוד העניין הוא כך:

יעקב אבינו נשא שתי נשים: רחל ולאה. ומהם נולדו יהודה ויוסף; יהודה הוא ראש בניה של לאה, ויוסף הוא ראש בניה של רחל, ושניהם יש להם כח של ממשלה ומנהיגות. יהודה נקרא 'מלך' (כמבואר ברש"י פרשת וישב, וכפי שכתוב בברכתו של יעקב בפרשת ויחי), ויוסף נקרא 'צדיק'. שכל אחד מהם הוא עניין של מנהיגות.

במשך הדורות, מאז נחלקה מלכות בית דוד היו בעם ישראל שני מלכים – מלך יהודה ומלך ישראל (שהתחיל על ידי ירבעם, שהוא משבט יוסף), וגם לעתיד יהיו שני משיחים – משיח בן יוסף ומשיח בן דוד (שעל זה אנו מתפללים בשתי מקומות בתפילת שמונה עשרה; בברכת 'ולירושלים' על משיח בן יוסף, ובברכת 'את צמח דוד עבדך' על משיח בן דוד).

יהודה ויוסף מכוונים כנגד ספירת היסוד וספירת המלכות, וכל זמן שאינם מאוחדים – אזי כביכול שניהם חסרים, כמו שהיה בכמירת יוסף שבאותו זמן

פרשת ויגש היא הפרשה השלישית העוסקת בעניינו של יוסף הצדיק. לאחר פרשת וישב – שמספר את סדר 'הירידה' של יוסף, ופרשת מקץ – שמספר את סדר 'העליה' של יוסף, בפרשת ויגש – מספר התגלות יוסף לאחיו, ופגישתו עם אביו, שהוא לבאורה החלק 'השמה' ו'השלם' של המעשה.

אך רגע אחד קודם לכן, מסופר על שיחה שהייתה בין יהודה לבין יוסף, שרק לאחריה הייתה התגלות המזמחת והמרגשת, וכל ההמשך הנפלא שהיה לזה. והחלק הזה טעון לימוד; מה היה המשא ומתן ביניהם, וכיצד השיחה הזאת הביאה לגילוי של יוסף.

ומתוך הדברים יתבאר בעז"ה עניין יהודה ויוסף, שכל אחד מהם מרמז על מחלק אחר ושונה מהאחר, ומכל אחד מהם יהיה 'משיח' (משיח בן יוסף, ומשיח בן דוד), אך השלימות הוא דווקא בשניהם מתחברים יחד, שזה ארע בפרשה זו, וזה יהיה לעתיד וכמובא בהפטרות של פרשה זו.

* * *

תחילת הפרשה מתחילה 'באמצע' המעשה. תחילתו מובא בסיום פרשת מקץ, והוא שיוסף הטמין הגביע באמתחת בנימין, וכתוצאה מזה היה צריך בנימין להיות עבד ושאר אחיו יחזרו לביתם לשלום. ואז מתחיל פרשת ויגש, כשיהודה רוצה לבקש מיוסף שיישאר הוא עבד תחת בנימין והנער יעלה עם אחיו. אך קודם לזה הוא מתחיל לספר לו כל המעשה מתחילתו.

ויש כאן כמה תמיהות:

א. מפני מה נחלק המעשה הזה לשתי פרשיות, שתחילתו בפרשה זו ובאמצע מתחיל פרשה אחרת.

ב. הפסוק הראשון תמוה מאד: 'ויגש אליו יהודה' – מהיכן ולהיכן ניגש, והלא כבר עמד לפניו. כמו כן מהו 'באוזני אדוני' וכי ידבר אל 'עיניו' או 'פיו'?! 'ואל יחר אפך בעבדך' – מאיזה טעם חשש שיחרה אפו. ומהו 'כי כמוך כפרעה'.

ג. מפני מה האריך לחזור ולספר את כל מה שהיה, מאחר שיוסף ידע זאת בעצמו. והיה לו מיד לבקש שיהיה הוא עבד תחת בנימין, מחמת שהוא טוב ממנו לכל דבר (כמו שפירש"י).

ד. מדוע דברים אלו גרמו ליוסף שלא להסתיר עצמו עוד, אלא להתגלות לאחיו. מעיקרא מאי קסבר ולבסוף מאי קסבר.

ביאור הפשט – רש"י והרמב"ן

כדברי רש"י מבואר שיהודה דיבר אליו דברים קשים, ולפי זה מובן הלשון 'ויגש' שהוא הכנה והזמנה למלחמה, ועל זה ביקש ואמר 'באוזני אדוני' שייכנסו דבריו באוזניו ויקבלם, וגם הוצרך לבקש 'ואל יחר אפך בעבדך' מחמת הדברים הקשים שעומד לומר לו.

אמנם הוא פלא, כי בפשטות נראה שכל דבריו של יהודה הם דברי ריצוי ופיוס ואין בהם שום דיבורים קשים. ואכן, לאורך הדברים מבאר רש"י שהם דברי 'מענות' על יוסף, אך לפי פשוטו אינו נראה כן, וגם אינו מובן מה טענתו (רמב"ן).

הרמב"ן מבאר שיהודה בא לדבר בדברי תחנונים, ובשביל כך חזר על כל המעשה כדי להראות לו איך היו אנוסים לאורך כל המעשה, ולכן מן הראוי שיקבל דבריו שמבקש לכל הפחות שיקח אותו תחת בנימין. ובביאור הפסוק 'כי כמוך כפרעה' רמז לו שהוא יודע שמעשה הגביע היה בכוונה תחילה.

ירד גם יהודה מגדולתו, וכמו שהיה במשך כל הדורות שנחלקה המלכות. אך כאשר הם מתאחדים – כמו שהיה בפרשה זו, וכמו שהיה לעתיד שיתחברו שני ה'עצים'; עץ יוסף ועץ יהודה, ויהיה מלך אחד לכולם (כמבואר בנבואה של הפטרת הפרשה) – אז יש שלימות לשניהם, והחיבור הזה נקרא ייחוד קודש אבריק הוא ושכינתיה.

* * *

משמעות העניין הוא סוגיא רחבה שנתבארה הרבה בספרי החסידות, ויש לזה שייכות גם לעניין רחל ולאה שמרמזים על שני דרגות של ייחוד 'דעת' ו'אמונה', וגם זה סוגיא רחבה בפני עצמה, ויתבאר בעז"ה בפרשת ויצא, אך תמצית העניין הוא כך:

מדת היסוד – הוא המושפיע, ומדת המלכות – הוא המקבל. משכך, היסוד מוכרח להיות במצב של מלאות ושלמות, כדוגמת החמה שיש לה אור ושפע מעצמה, והמלכות היא חסרה כמו הלבנה, וצריכה לקבל שפע ואור מהיסוד. ה'חמה' מתייחסת באופן פרטי למדת התפארת, אך באופן כללי היא מתייחסת לזעיר אנפין שהכלל שלו יכול להיות התפארת או היסוד.

ולכן אצל יוסף שהוא המרכבה למדת היסוד – אסור שיהיה שום מצב של פגם וחסרון, רק צריך להיות בשלמות ממש, ואילו אצל יהודה, וכן אצל דוד שהוא מזרעו – יש מצב של עליות וירידות, ואפילו נפילות וכשלונות. וכמו שהיה בפרשת וישב – שבאותו סוג נסיון, יוסף עמד בו ויהודה נכשל בו. ולכן: היסוד, אם הוא נפגם חס ושלום – מתבטל כל מציאותו. ואילו המלכות – החסרון אינו מבטל את מציאותה אלא זהו בעצמו מהותה. ולהיפך, אם הוא מרגישה עצמה מלאה, כביכול יש לה מציאות לעצמה ואינה צריכה לקבל מהיסוד – זה מה שפוגם אותה, ומבטל את מציאותה.

ואמנם עיקר הנהגת העולם הזה הוא דווקא על ידי המלכות, כי התכלית של העולם הוא – שדווקא מתוך מצב של חושך והסתרה, שיש תערוכת בין

טוב לרע – יתגלה מלכות ה'. אבל זה בעצמו הסכנה, כי מחמת ההסתרה שיש בעולם, יש נסיון גדול לראות את העולם כמציאות בפני עצמה, וכל אדם יש לו נסיון לעשות מציאות מעצמו, שזה נקרא בספה"ק 'אנא אמלוד', ואז הוא נפרד ה"ו מהשם יתברך.

ולכן, בכדי שהמלכות תהיה לטובה ולא להיפך – מוכרח שתקבל אור מהיסוד שהוא הצדיק, שהוא 'אחיד שמיא וארעא', והוא מגלה את האור בתוך החושך ואת האמת בתוך השקר (וכמו שהתבאר בהרחבה בפרשת וישב ופרשת מקץ), ורק אז, כשהמלכות 'לית לה מגרמה כלום' – אין לה מעצמה כלום! אלא מה שמקבלת מהשמש – אז יש לה שלימות.

וזה היה כל המעשה שבין יהודה ליוסף. שבתחילה לקח יהודה מלכות לעצמו ודחה את יוסף, וזה גרם לו את כל הירידה והנפילה, ואחר כך את כל הייסורים עם יוסף. עד שבפרשה זו 'ניגש' אל יוסף, היינו שביטל עצמו לפניו ודיבר אליו דברי תחנונים שירחם עליו, והסכים להעמיד עצמו כעבד אצלו, ואז הגיע הזמן של התגלות יוסף, כי כשהמלכות מתעוררת לקבל שפע אור מהיסוד – היא מתעורר כנגדה להשפיע לה, ונעשה ייחוד ביניהם, שגרם לייחוד בכל העולמות. וכך גם יהיה לעתיד.

* * *

והמובן מזה למעשה הוא, שכל 'יהודי' יש לו מלכות ותפקיד בעולם, אך כדי שיוכל לעמוד בזה צריך להיזהר משני דברים: א. לא לעשות מציאות מעצמו ולהשוב שיכול למלאות תפקידו לבד, אלא צריך להתחבר אל הצדיקים שיאירו לו את אור התורה והאמת. ב. לא להתבלבל ולהישבר מכל מיני מצבים של עליות וירידות ואפילו נפילות, כי אדרבה זהו מהותו להיות 'חסר' כדי שיהיה כלי לקבל את האור. וכשנזהר משני דברים אלו, אזי הוא מחובר באמת אל מלכותו ותפקידו, ויבוא בוודאי לשלימותו.

אם עושה מציאות מעצמו והושב שיכול למלאות תפקידו בעצמו.

ניתן לשמוע את השיעור של מאמר זה בקו 'חניכי הישיבות' – ברסלב: 077-31-40-331 בשלוחה: 34

קו 'חניכי הישיבות' – ברסלב:

בני התורה חניכי-הישיבות המקורבים לאורו של רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א – 077-31-40-331

שלוחה: 1	הודעות ועדכונים.
שלוחה: 2	לשמיעת חלק מהגליונות הנפלאים שע"י 'הקבצו'.
שלוחה: 3	1 - לשיעורים וכנסים שנמסרו למקורבים. הרב ישראל מאיר גלינסקי שליט"א: 3 – לשיעורים לפי נושאים \ על ליקוטי מוהר"ן. 4 - שיעורים משנת תשע"ט. 0 - לכל השיעורים אחרונים.
שלוחה: 4	1 - שיחת חברים \ הודעות מאזינים. 2 - להשארת הודעה למאזינים. 3 - לשלוחת 'הליכה עם תורה' - 'חברת תמימי דרך'. 4 - למענה וייעוץ.
שלוחה: 5	סיפורי התקרבות וראיונות.
שלוחה: 6	1 - פניני ליקוטי מוהר"ן על התורה. הרב שרגא זילברמן: 2 - שיעורים בליקו"מ. 3 - שו"ת ברסלב. 415 - שיעורים מכלל משפיעי אנ"ש. 6 - שיחות ומכתבי מוהר"א ש. 7 - הזוה"ק בלשה"ק. 8 - דברי גדולי ישראל במעלת לימוד עמוד היומי בזוה"ק.
שלוחה: 7	1 - שיעורים ברחבי הארץ. 3 - חברותות ברחבי הארץ. 2 - להשארת הודעה לביקוש שיעור או חברותא.
שלוחה: 8	1 - שירי ברסלב שורשיים. 2 - שירי ברסלב חדשים 314 - שירים כלליים. 5 - שירי 'דרשו'. 6 - תיקון הכללי בניגון. 7. נוסחאות התפילה של הימים הנוראים.
שלוחה: 9	1 - שידור חי.
שלוחה: 0	0 - הודעות קבועות ונחוצות. 1 - הצטרפות לרשימת התפוצה. 2 - להסרה. 3 - לקבלת 2 פרקי תהילים. 4 - השעה כעת. 5 - זמני היום. 6 - לקבלת מס' אישי למערכת. 9 - לתרומות באשראי (דרך 'קהילות').

תרומות באשראיך!

מעוניין שהעלון

ימשיך להיות מודפס?

אנו זקוקים לתרומה

שלך!

ניתן לתרום דרך

'קהילות' בקופת

'עלמא דאורייתא'.

או דרך קו 'חניכי

הישיבות' – ברסלב,

בשלוחה: 09.

לתרומה בדרכים

נוספות נא להתקשר:

054-848-73-17

על הפרשה ||| פנינים על פרשת השבוע לאור תורה זו

אני יוסף ואני ה'

הנה מובא בספח"ק שכשם שאצל התגלות יוסף הצדיק, עד שגילה את עצמו היו לאחים אין סוף קושיות בכל הנהגתו האישית ובכל מה שקרה עמו, וברגע שאמר 'אני יוסף' היה זה תירוץ על כל הקושיות והתמיהות, כך על דרך זה בעת הגאולה כשיתגלה השי"ת ויאמר אני ה', זה יהיה תירוץ על כל הקושיות של הגלות.

וזהו ממש עניין המאמר, כי באמת כל העולם מלא ניסים וחסדים, אלא שבעת הגלות יש הסתרה ואין אנו רואים את האמונה בחוש ובאתגליא, עד שזה יוצר הסתרה גדולה שזה עצמו גורם את הגלות אבל לעתיד תיחיה התגלות פשוטה שיש מחדש שמהדש הכל כרצונו ועושה תמיד ניסים ונפלאות, ויתבטלו כל הקושיות, וממילא זה עצמו עיקר האור של הגאולה, וזה מה שכתוב 'תשורי מראש אמונה' (המובא בפנים) שברגע שתתגלה האמונה יאמרו שירה על כל מה שעברנו בעת הגלות כי יראו איך שהכל היה ניסים נוראים ונפלאים.

עבודת היום ||| פנינים על סדר היום על-פי תורה זו

קדושת האכילה

ואחר כך עוסקים באכילה, ובאמת עיקר קדושת האכילה הוא עניין זה עצמו של האמונה בניסים, לידע שכל מאכל הוא באמת נם, והשי"ת מחדשו בכל רגע ורגע, שזה בחי' הברכה שמברכים על המאכלים שזה עיקר קדושת האכילה, כי בזה מגלים שיש מחדש ובידו לחדש דבר כרצונו, וכמו"כ יש לאדם להתבונן ולידע שכל ענייני המאכלים יש בזה רזון עילאין ואין זה סתם הגשמייות שלפניו אלא הכל הוא בירורים נפלאים [שזה בחי' ציצית שהוא תיקון העיניים, וכמבואר בפנים, ויעו"י ליקו"ה הל' חלה ה"ד אריכות בזה].

לימוד התורה

ואחר כך עוסקים בלימוד התורה הקדושה כל אחד לפי ערכו ולפי דרגתו, ועיקר לימוד התורה הוא בבחינה זו של בירור העצות הקדושות של התרי"ג מצוות, וכלשון מוהר"נ"ת (ליקוטי הלכות הלכות פסח הלכה ז אות יב): 'כי כל התורה וההלכות בכלל הם בחינת עצות, כמו שכתוב, "לי עצה ותשיגה". בחינת תרי"ג עמין דאורייתא וכשאיין יכולין לברר הדין למשל שאין יודעין איזה דין של תפלין בשלמותו, והו בחינת שאין יכולין לברר העצה הזאת שהוא מצות תפלין בשלמותו. נמצא, שכל הקשיות והחמרות של ההלכות הם בחינת מרירות העצה שצריכין לסבל מרירת גדול קדם שמבקרין העצה, שהיא בחינת ברור ההלכה, ברור דיני ומצוות התורה. וכמו כן כל העצות בפרטי פרטיים שצריך כל אחד ואחד בעבודת ה' שכלם פוללין בתרי"ג עמין דאורייתא. בשאיין האדם זכה לידע ברור העצה בשלמותו, ובתחילת דבריו שם ביאר עוד: 'כמו שכתבו בזהר הקדוש, 'ומוקרו את תייהם בעבודה קשה' בקושיא. בחומר בחיבורא דהלכתא ובלבון שמענתא וכו'. וכל זה הוא בחינת מרירות העצה שנמשך מבהינת חטא אדם הראשון מבהינת הנחש השיאני, שעל ידי זה קשין כמה קשיות בהלכה וקשה לאסוקי שמענתא אליבא דהלכתא שכל זה הוא בחינת שאין יודעים העצה על מכוניה.

בכל דבר ובפרט בלימוד התורה כי: 'יש לומדים שאומרים פשט גדול בגמרא פרוש רש"י תוספות בקריפות גדול, אבל אף על פי כן מי שמתקבל על האמת לאמתו, רואה שהפשט האמת אינו כן בודאי פלפול וקריפות כזה אינו כלום, כי הוא פלפול של הכל ואין קובעין הלכה כמותו כי אם פפי הפשט האמת בגמרא ואף על פי שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, הדי קדשא בריה הוא בפלפולא, הינו אם פונתו לאמת, שרוצה לכוון האמת בהתורה ומפלפל בה בשביל להבין האמת, אזי אף על פי שעדיין אינו זוכה אל האמת יש להקדוש ברוך הוא נחת מהפלפול בהתורה הקדושה, כי כל התורה הקדושה היא בחינת אמת, וכל מה שמבניסין דעתו לענו ולפלפל בה וכוונתו אל האמת, הכל נקרא אמת, מאחר שעוסק בתורה וממשיך עצמו אל האמת, רק שעדיין לא זכה אליו בשלמותו. ועל זה אמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק, 'והמכשלה הזאת וכו'". אלו דברי תורה שאין אדם עומד עליהם אלא אם כן נכשל בהם. אבל מי שאין כונתו אל האמת, רק הוא מפלפל בתורה בשביל כבוד וגאות, בשביל שיתקרי רבי וכו', כדי להתהיר ולקנטר ואומר פלפולים של הכל שאינם מכונים אל האמת, בודאי אין זה חכם כלל, מאחר שנוטה מהאמת על ידי חכמתו ואינו זוכה להבין אמתת הסגיא וההלכה על ידי חכמתו' (ליקוטי הלכות הלכות גלוה הלכה ד אות יב).

קדושה

ובכל פעם שמתעורר לו איזה ניסיון בקדושה, מיד יזכיר לעצמו את הציצית שהיא השמירה לניאוף כמבואר בפנים (אות ד), והיינו שזוכיר לעצמו את התכלית שזה מה שצריך לעמוד מול עיניו, וכן שכל הבריאה כולה היא ניסים ואין שום דבר גשמי שמנותק משורשו באו"ם, וממילא יתבטל עוצם הניסיון ויזכר להתגבר בזה.

אמונה

והעיקר לחזק את עצמו תמיד באמונה, להתבונן ולידע שכל העולם כולו הוא ניסים, ולידע שהכל בהשגחה פרטית, כי יש מחדש שבידו לחדש דבר כרצונו, ויזכור תמיד שעיקר הגלות היא בשביל חסרון אמונה, וכפי מה שזוכה להתחזק באמונה כך זוכה לצאת מהגלות הפרטית ולהחיש את הגאולה הכללית, והעיקר לא לכסות את הניסים בדרך הטבע, אלא כשרואה נם, להתפעל מזה מאוד [בבחי' 'זתהום כל העיר' כמובא בפנים].

אהבת ישראל

ויתחזק תמיד באהבת ישראל, כי כלונו היינו יחד בהר סיני וקיבלנו תרי"ג עיטין דאו', ולמרות כל החילוקי דעות שיש לפעמים שמביא את האדם לידי מחלוקת, יש ליזכור תמיד שנקודת האמונה היא משותפת לכולנו וזה יותר מכל החילוקי דעות הקטנוניים שכולם בטלים ומבוטלים לגבי עיקר האמונה הקדושה, וגם ע"י האמונה יהיה נקל לו לעמוד בניסיונות ע"י שהברו פגע בגופו או בממונו או בכבודו, כי ידע תמיד שהכל בהשגחה פרטית ולא עליו תלונתו.

וצריך לעיין היטב כדי לברר הדין על בוריו עד שיבוא המה לבחינת הכליות: 'כי בכל מקום שיש עצה אינו בחפזון ובהלה, רק צריכין לישב דעתו היטב לחשב מהשבות לשות עצות בנפשו איך להתנהג באפן שיוקף אל אמתת התכלית שבשביל זה נקרא גזה העולם השפל המלא מלאכות וכו'. וזהו בחינת המוץ המוח דקדושה, שבה כלל כל מה שמענינים בעיניו גדול בכל דברי התורה כדי לברר הדין הקדוש על בריו או מי שמענו באמת כדי לחדש חדושין דאורייתא אמתיים פפי בחינתו או מי שהושב מהשבות איך לזכות לעצה אמתית איך להנצל מהכלי עולם הזה ולזכות לעבודת ה' באמת, שכל זה הוא בחינת עצות קדושות, שהם בחינת המוץ המוח דקדושה, כי העצה הוא טפי המוח שנמשך מן המוח ונתפשלה בפליות תועצות, שזהו בחינת טפי תועצת הנמשך מן המוח ונתפשלו גם כן בפליות, שהם בלי ההולדה' (ליקוטי הלכות הלכות פסח הלכה ז אות ח).

ועיקר העבודה היא ללמוד בדרך של חיפוש האמת, כי ע"י האמת זוכים לאמונה, כמבואר בפנים, והכוונה בזה ג"כ ע"י חיפוש האמת, ועניין זה שייך

והעיקר הוא לצעוק לה' בהתבודדות, שנזכה לאמונה שלימה, לידע שיש מחדש שבידו לחדש דבר כרצונו, ולא לתלות ה"ו שום נס בדרך הטבע רק להאמין בניסים, ולידע שבכח התפילה לפעול ניסים, ולהזהר מאוד מנטייה מן האמת, וכן צריך להתפלל הרבה לזכות לעצת צדיקים ולהינצל מעצת רשעים שצריך להתפלל ע"ז הרבה להשי"ת, כי: זעירין אנן שיודעים עצות אמתיות איך לסור ולשוב מני השף. ואין יודעים לשות עצות בנפשו איך להתנהג באפן שיוצא להיות איש בשר באמת. וכמו שצעק על זה דוד המלך, עליו השלום, "עד אנה אשית עצות בנפשי וגו' בלבבי יומם וכו'". וזה ידוע מאד למי שרוצה להוסיף על חייו ולקבץ בעבודת ה' שצריך לסבל מרירות גדול קדם שיוצא לעצת אמתית פראוי לו באמת לפי בהינתו. ובאמת אי אפשר לקבל שום עצת פי אם מצדיקי הדור האמתיים, (פמבאר בהתורה הנ"ל), אבל הפעל דבר הניח עצמו גם על זה ובלבל את העולם והקנים מחלקת גדול בין הצדיקים עד שאין שום אהד יודע האמת למי להתקרב, עד אשר, הם ושלום, אבדה עצת מבני ישראל עם סגלה התפצים לשוב אליו ותברך, אבל באמת השם יתברך חומל עלינו בכל דור ובכל יום ויום ושולח לנו ומאיר עלינו אור האמת בעצם, שזהו בהינת

שמוחה

אבל שאר כל היום יהיה בשמוחה, ובפרט על מצוות ציצית היקרה שנתן לנו השי"ת, שעייזו זוכים לתיקון הברית ולתיקון העיניים, וכן על כל נקודה של אמונה שבוודאי צריך לשמוח בזה מאוד, ובפרט על כל עצת של צדיקים שזוכה לילך בה שעייזו זוכה ממש לבחי' נישואין דקדושה עם הצדיק, ועל כל זה צריך להרבות שמוחתו מאוד מאוד, ובפרט על מה שזכינו להיות בר"ה אצל רבינו"ל שעייזו אנו מקבלים במשך השנה כח לילך בדרך עצת הצדיק, וכן כח נפלא של אמונה, ולהמשיך ניסים למעלה מן הטבע

עבודת הלב \\\ פנינים על סדר התפילה על פי תורה זו

כללות עניין התפילה

הנה כללות המאמר עוסק הרבה בעניין תפילה, שזה עיקר האמונה להאמין שיש מחדש וכידו לחדש דבר כרצונו, ושזה מיוסד על האמונה בניסים שלא לכסות ניסים בדרך הטבע, ובאמת עיקר התפילה מורכבת משתי דברים אלו, מצד אחד הודאה על כל הניסים הקיימים, הן ניסים שהיו לדרך הטבע והן ניסים שבתוך הטבע, ומצד שני בקשה על העתיד מתוך אמונה שיש מחדש שבידו לחדש דבר כרצונו, ובאמת ההודאה וההכרה בניסים, מכיאה את האמונה בתפילה ונותנת את הכח להתפלל, שזה בחי' סידור שבחו של מקום קודם התפילה והבקשה (וכמבואר בדברי מוהרנ"ת בהל' נחלות ה"ד על פי תורה ב', ויעו"י משי"כ בתו' ב' בסדר התפילה על פי יסוד זה, ויעו"י עוד בליקו"ה הל' בלאי בהמה ה"ד באריכות איך שההודאה וההכרה בישועה נותן את הכח להתפלל).

ברכות השחר

ומתחילים בברכת השחר, להודות על כל הניסים שעושה השי"ת עמנו בכל יום מחדש בכל פרט ופרט מהנהגת העולם, פוקח עיוורים, מתיר אסורים, וכו' שבאמת הכל ניסים עצומים ורק שהוא בבחי' ניסים תאזין שבתוך הטבע, ועיקר ההודאה היא על העצות דקדושה שזכינו להינצל מעצת רשעים ולילך בעצת צדיקים וכל אחד לפי דרגתו ובהינתו, שזה בחי' אשר נתן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה, כי עצת הצדיקים היא בחי' יום, כי הם מאירים את האמונה, ועצת הרשעים שנמשכת מזהמת הנפש, היא בחי' חושך, ועייזו אנו מודים על שנתן לשכוי בינה להבחין בין עצת הצדיקים לעצת הרשעים.

הנותן לשכוי בינה

ואמנם אף שבכללות ישראל כולם זוכים לעצות התורה שהוא בחי' תרי"ג עייטין דא"י, אבל יש בזה עוד דרגות והבחנות בין עצות של צדיקים לעצות המהופכות מן האמת, שעייזו מודים בפרטות, וכמבואר בדברי מוהרנ"ת (ליקוטי הלכות הלכות ברכת השחר הלכה ג אות יב): ועקר ברכת הנותן לשכוי בינה הוא על קריאת התרגומל בעצות לילה, שעל ידי זה מבחינים בין הצות לילה הראשון, שהוא תקף השכח הלילה ובין הצות לילה השני שאז מתחיל להתנוצץ ולהתעורר בהינת אור יום פידוע, פי עקר הדיוש ההבנה הוא בלילה בעת החשך שאז עקר הרבותא להבחין, פי ביום אין ההבנה הדיוש כל כך, הינו פי הגאולה שתבא במקרה בימינו על ידי משיח צדקנו נקראת אור יום, כמו שפתיב (תהלים צ"ב), "להגיד בבקר חסדך". דתינו בעת הגאולה וכו'. וכמו

שפרש רש"י בכמה מקומות, פי הגלות נמשל ללילה, והגאולה נמשל לאור יום. ואז בשיאר בוקרן של ישראל ויבא משיח צדקנו ויגלה האמת בעולם, אז לא תהיה ההבנה הדיוש, פי הכל ידעו האמת אז.

ועקר הדיוש הוא מי שזוכה עכשיו בתקף השכח הגלות שדומה ללילה, להבחין בין האמת ובין שאינו אמת, שזהו בהינת להבחין בין יום ולילה שבין אור וחשך כנ"ל, פי בעבודתנו לא עובנו אלמינו ויט עלינו הסד בתקף הגלות הנה, ששולח לנו ככל דור ודור צדיקים אמתיים להינתנו פיום הנה, פי אין דור יתום והם מתייז אוננו בתקף השכח לילה שהוא בהינת השכח הגלות הפור הנה והם מקיימין בנו בהינת (משליל ל"א) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה, דתינו שהצדיקים אמתיים שבעל דור פימי הגלות הם כמו מי שקם קדם אור היום ועסק בתורה עם תלמידים, שזהו יקר מאד בעיני השם יתברך פידוע, שזהו בהינת ותקם בעוד לילה וכו', כמו כן בכליות העולם הם מתעוררים קדם אור בוקרן של ישראל וקמים בעוד לילה בעוד התגברות השכח הגלות שדומה ללילה ונותנים טרף לביתם וחק וכו', דתינו שדומין עם תלמידיהם ומגלים להם אלקותו ותברך ומעוררים אותם לתשובה ומקרבין אותם לאביהם שבשמים. ואז קדם אור היום, דתינו קדם ביאת משיח, אז עקר הרבותא מי שזוכה להבחין עתה בין יום ובין לילה, דתינו בין הצדיקים האמתיים, שהם בהינת אור יום, פי כל צדיק אמת הוא בהינת משה משיח, בהינת אור יום, שהוא בהינת אור האמת. ובין השקר שהוא בהינת השכח לילה, בהינת עבד, בהינת שנה, פי ' קבין שנה ורדו לעולם, מ' נמלו עבדים (קדושין מ"ט), שהם בהינת ארור בנעו, בהינת והמת הנפש סטרא דמותא, שהוא בהינת שקר. וכמבאר בדברי ז"ל על הענין שקשה לישן במוצאי שבת (ביבין קי"ז), עין שם.

ועל זה מרמו בהינת התברכה הנ"ל הנותן לשכוי בינה, שעקרה על ההבנה שבעצות הלילה שאז מתחיל להתנוצץ אור היום, אבל עדין לא בא אור יום, שזהו ממש בהינת הצדיקים שבוזמן הגלות, שהם בהינת התנוצצות משיח, פי כל צדיק אמת הוא בהינת משיח, פמבאר בדברי רבותינו זכרונם לברכה כמה פעמים. אבל עדין לא האיר היום ממש, פי עדין לא בא משיח ממש שהוא עקר אור יום הנ"ל. ועל כן עכשיו עקר הרבותא של ההבנה בין האמת ובין השקר, פי אי אפשר להבחין פי אם בלב כל חד בפנים מה דמשער בליביה, בהינת הנותן לשכוי בינה להבחין וכו'. לשכוי דיקא זה הלב שמוכה וצופה כל חד בפנים מה דמשער בלבי וכול לידע ולהבחין אם ירצה. בין יום ובין לילה, בין אור וחשך, בין האמת והשקר, פי האמת עד לעצמו וכנ"ל, וזהו ממש הענין הנ"ל כי ההבדל בין עצות הצדיקים לעצות הרשעים לא תמיד נראה לעין מיד

בכירור (כמבואר בלשון מוהרנ"ת בתפילתו ובהל' פסח ה"ז), וע"ז צריך הודאה מיוחדת.

שלא עשני גוי ושאר הברכות

וכמו"כ מודים 'שלא עשני גוי' ו'שלא עשני עבד' ולא עשני אשה, שכ"ז הוא הודאה פרטית על המצוות שזכינו לקבל שהם עיקר העצות דקדושה, בבחי' תרי"ג עיטין דקדושה וע"כ אנו מודים על נעיונות חלקנו, (ועד"ז מבואר בספר ליקוטי אבן יעו"ש עוד), וכן שאר כל הברכות, מלבד פשוטן של דברים שהם הודאה על כל פרטי הבריאה (שכולם הם בחי' ניסים ועלינו להכיר בזה בכל יום מחדש ולהיזהר לא לכסות הניסים בדרך הטבע), יש בהם ג"כ רמז לבחי' ההודאה על העצות שזכינו לקבל מצדיקים, בבחי' 'פוקה עיוורים', שפקח עינינו לראות עצת הצדיקים ולא לחלוק ע"ז ה"ו, וכן 'מלביש ערומים' כי עיקר עצת הצדיקים הם בחי' לבושים וצמצומים לאור האמונה (כמבואר בליקו"ה הל' גילוח ה"ד באריכות), וזהו 'מתיר אסורים' כי העצות שנמשכות מוזהמת הנחש מכניסים את האדם לעצבות ועצלות (שהם עיקר נשיכת הנחש כמובא בליקו"מ סי' קפ"ט) ואז הוא כמו בבית האסורים, אבל כשניצל מזה הוא בבחי' יוצא מבית האסורים, ועל דרך זה 'זוקף כפופים' כי עי"ז יכול להתקדם בעבודתו יתברך כראוי.

וזהו 'רוקע הארץ על המים', כי כל העוה"ז הוא בחי' מים שאי אפשר לילך בו מרוב התגברות ים התאוות, אבל ע"י עצות הצדיקים יש בחי' ארץ על המים, שיש דרך של יבשה בתוך כל המים שיכולים לילך בה, וכן 'שעשה לי כל צרכי', זה בחי' עצות הצדיקים שעוזרים לנו בכל עניין ועניין שזה עיקר צרכנו, וזהו 'המכין מצעדי גברי' כי עי"ז נעשים דרכים בעבודת ה' שיכולים לילך בהם, נמצא שעי"ז הוא בחי' הכנת הצעדים, וכן 'אוזר ישראל בגבורה' ועוטר ישראל בתפארה מובן בפשיטות שזה עיקר עצת הצדיקים שנותנים לאדם כח להתגבר בעבודת ה' ולהתחיל בכל פעם מחדש, וכן שיוכור את ההתפארות שמעוטר בה כל איש ישראלי ויוכה להתעטר בה תמיד ולשמוח בה, וכן 'הנותן ליעף כח' כי העצות האמיתיות של הצדיקים זה מה שנותן לאדם כח להתחיל בעבודת ה' (משא"כ כשהוא הולך בעצת הנחש הרי הוא בעצבות וממילא בעצלות ואין לו כח לכלום כידוע).

המעביר שינה

וזהו ג"כ 'המעביר שינה מעיני', כי עי"ז ניצולים מהעצלות וכנ"ל, וכמו"כ נכלל בזה עוד מה שמעביר שינה מעיני, כי עצת הרשעים הנמשך מוזהמת הנחש הוא להסתכל על כל דבר כאילו הוא סתם וממילא רואים רק את הגשמיות שבזה (וכמבואר בפנים באות ד), ואז נופל האדם לבחי' שינה, אבל ע"י עצת הצדיקים מתגלה איך שכל הבריאה היא רזין עילאין, וממילא אין כאן מקום לשינה כי כל הבריאה צועקת אמונה, כי הכל הוא ניסים, ובכל דבר יש רזין עילאין, וע"כ ממשיכים מיד לבקש שנוכה להתרגל בתורה ולהתדבק במצוות שהם עיקר העצות דקדושה שעי"ז ניצל מהשינה שיש בעולם הזה אם לא עוסקים בעצות הצדיקים.

ברכות התורה

ומברכים ברכות התורה בהודאה מיוחדת על שצונו לעסוק בדברי תורה, ששם הוא עיקר התגלות העצות דקדושה, הן בפשטות התורה, כי כל דיני התורה הם כירור העצות דקדושה (וכמבואר בדברי מוהרנ"ת בהל' פסח ה"ז), והן בפנימיות התורה ששם מתגלה בכל דור יותר ויותר עצת הצדיקים, ומבקשים 'הערב נא וכו' את דברי תורתך בפנינו, כי עיקר לימוד התורה צריך להיות בבחי' זיווג דקדושה וכמבואר בפנים (באות ג) שכשמקבל עצת אמת אזי נחקק בו אמת והוא בבחי' נישואין ממש, וע"כ עניין מרכזי בלימוד התורה הוא עריבות ונעיונות התורה ויעו"י ליקו"מ תניינא סוף סי' ע"א שזהו העיקר להרגיש הנעיונות שיש בתורה, כי לימוד התורה צריך להיות באופן של חיבור מוחלט לתורה בבחי' נישואין ממש, וזה נעשה בעיקר ע"י העריבות (כמו שהביא האגלי טל בהקדמתו מדברי רש"י (בסנהדרין נח ע"ב ד"ה שלא דכרחה), שעיקר החיבור לדבר הוא ע"י ההנאה, ומבאר שם שכן הוא ג"כ בדברי תורה

שעיקר מה שהוא נבלע בדם הוא ע"י התענוג שיש לאדם בזה, וזה נפלא מאוד להמבואר כאן בלשון רבינו שאכן לימוד התורה שהוא קבלת העצות דקדושה הוא בחי' נישואין, ובוה נכון מאוד הדמיון הנ"ל שכתב האגלי טל ודו"ק, וע"כ מבקשים ומתהננים על עריבות ומתניקות התורה שרק עי"ז אפשר לזכות להתחבר לתורה כראוי, ומסיימים בהודאה על נעיונות חלקנו ש'בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו' שהיא בחי' כולו זרע אמת.

פרשת העקדה ולעולם יהא אדם

ואח"כ בהקדמה לתפילה שיסודה היא האמונה, מזכירים את העקדה, כי השורש של כל אמונתנו הוא מכה אברהם אבינו וכמוכא וכן מוכן ג"כ במאמר הזה שע"י שפגם ב'כמה אדע' הוצרכו לגלות, כי כל האמונה היא מכה אברהם וכשהיה בזה פגם דק הוצרכו בניו לגלות מצרים כדי לתקן זה, ומבואר עכ"פ שיסוד שורש האמונה הוא מכה אברהם אבינו ובעיקר ע"י מה שעמד בניסיונות, ובפרט בניסיון העקדה שהיה קשה מכולם והיה בזה מסירות נפש מיוחדת, וע"כ מזכירים זאת בתחילת התפילה לעורר שורש האמונה הנמועה בנו מכה אברהם אבינו, ובפרט שהעקדה היתה במקום בית המקדש ששם הוא עיקר מקום האמונה והניסים, ועי"ז מתעורר כח האמונה המושרש בנו, וזה גם מה שמזכירים אח"כ ב'לעולם יהא אדם' את האמונה המושרשת בנו מאבותינו, כי אנו זרע אברהם יצחק ויעקב, ואנו מודים להשי"ת על עוצם נעיונות חלקנו שזכינו לקבל את האמונה הקדושה בירושה מאבותינו.

תמיד וקטורת

ואח"כ אומרים את פרשת הקרבנות שהקריבו ביהמ"ק ששם עיקר מקום הארת האמונה והניסים, וע"כ אף שאין אנו זוכים שיהא ביהמ"ק קיים, מ"מ ע"י בחי' 'ונשלמה פרים שפתינו' אנו מעוררים הארת בחי' ביהמ"ק, וכמו"כ עניין הקרבנות הם כללות בחי' עצת הצדיקים, שזה בחי' פרי' התמיד וקטורת, שהוא בחי' האמונה הן בעלייה, בבחי' גאולה, והן בירידה, בבחי' גלות, כי התמיד הוא בחי' הארת המוחין שהוא בחי' הארת האמונה, וקטורת היא בחי' הירידה לכרר בירורים, שזה בחי' כירור האמונה מתוך הירידה לגלות (וכמבואר יסוד זה באריכות בדברי מוהרנ"ת הל' חלוקת שותפין ה"ה על פי דברי האר"ז"ל), וע"כ אומרים אחר עניין הקטורת הפסוקים של ה' צבאות עמנו וכו' כי זה עיקר הכח של הקטורת להאיר באדם את הדעת הו"ו שהשי"ת נמצא עמו בכל מקום גם כשהוא בבחי' גלות ואין מאירה לו האמונה, אבל אם יתחזק באמונה יוכל לראות כמה ניסים תתאין נעשים עמו במקומו, כי השי"ת הוא עמו ואצלו ממש.

איזהו מקרבן

וזה ג"כ בחי' 'איזהו מקרבן' שכולל כל סוגי הקרבנות, שכ"ז הוא בחי' עצת הצדיקים, להפש את הדרך להתקרב לה' בכל פעם לפי מצבו ועניינו, כי לפעמים צריך לעסוק בתודה והודאה (בחי' קרבן תודה), ופעמים במסירות נפש להשי"ת (בחי' עולה), ולפעמים בתשובה (בחי' חטאת ואשם), ולפעמים לקדש את הגשמיות (בחי' שלמים), וכיוצ"ב כל הקרבנות - כל קרבן הוא בחי' עצה מיוחדת איך להתקרב להשי"ת שכ"ז הוא בחי' עצת הצדיקים שמאירים את הדרך לאמונה בכל מקום ובכל זמן.

ברייתא דרבי ישמעאל

ועל דרך זה הוא בחי' ברייתא דר' ישמעאל של י"ג מידות שהתורה נדרשת בהם, שעניינה למצוא תמיד את הדרך והמידה ששייכת אליו עכשיו (וכמבואר בליקו"ה הל' תפילין ה"ז אות לד) שכל עצות הצדיקים הם נמשכים מבחי' י"ג מידות שהתורה נדרשת בהם, וז"ל שם: 'כי פל הי"ג מידות שהתורה נדרשת בהן הם פל אדם ופ"ק זמן, כי עקר התורה הוא הפעשה, פ"מו שפ"תוב (אבות פ"ק א'), לא הפ"ד"ש היא העקר אלא הפעשה. ועל פ"ן צריכין למעשה, דתינו קיום התורה פל הי"ג מידות, כי צריכין פ"ה ופ"ה עצות לעמוד פ"ג"ד מה שצריכין לעמוד. וכל העצות האמתיות והתמימות שנמשכין מדברי הצדיקים האמתיים פ"ם פ"לולים פ"לש ע"שרה מידות שהתורה נדרשת בהן, שהם נמשכין

מבחינת י"ג מדות של רחמים, שהם בחינת תליסר תקינא דיקנא שנגלה רבי שמעון בר יוחאי ז"ל, שהם שערות קדושות דדיקנא ששם בלה רחמים וחסד והם פופין ומכניעין כל הדינים הנאחזין בשאר השערות, הינו שהשם ותפרד משפיע עלינו על ידי הצדיקי אמת, שהם בבחינת דיקנא קדישא, בחינת זקן מלא רחמים הוא משפיע עלינו על ידם עצות קדושות ונפלאות הנמשכין משערות קדושות עליונות מבחינת שערות הזקן שאלו העצות פלולים ב"ג מדות שהתורה נדרשת בהן ונהיינו כי עניין הי"ג מידות הוא לידע בכל פעם איזה צורת דרשא שייכת עכשיו כדי לבוא לכירור הדין וההלכה, ועד"ז בקיום התורה צריך לידע בכל פעם איזה עצה מתאימה עכשיו כדי לבוא לקיום התורה).

הודו

ואח"כ מתחילים להודות ולהלל להש"ת בפסוקי דזמרא על כל הניסים שעושה עמנו בכללות ובפרטות בכל דור ודור, וכפי שמתחילים 'הודו לה', קראו בשמו, הודיעו בעמים עלילותיו, כי העיקר הוא להודות להש"ת בכל עת על כל הניסים והנפלאות שעושה עמנו, ואף בעת התגברות בחי' עמים, גם שם באמת הכל הוא 'עלילותיו', כי אם מתבוננים רואים עוצם הניסים שנעשים בזמנים אלו (שהם בבחי' ניסים תתאין), שהם באמת אף גדולים יותר מהניסים עילאין, וע"כ 'שירו לו זמרו לו שיהו בכל נפלאותיו' כי העיקר הוא להתפעל מכל הניסים והחסדים וכפי שמביא רבינו את הפסוק 'ותהום כל העיר' שעל דבר ניסו תמהין העולם, כי העיקר הוא להתפעל מהנסן, כי 'דרשו ה' ועזו בקשו פניו תמיד' כי צריך להתבונן ולהפש את עוצם נפלאות ה' והתגלות פניו שמתגלה בכל הניסים האלו, אבל לפעמים הוא מכסה [כי הוא בחי' ניסים תתאין], וע"כ צריך לדרוש ולהפש את הארת פני ה' שמתגלה בניסים האלו, וע"י הדרישה והחיפוש זכרו נפלאותיו אשר עשה מופתיו ומשפטי פיהו ומוזכר כל הניסים שהיה בדורות הקודמים זכרו לעולם בריתו וכו' בהיותכם מתי

מספר וכו' לא הניח לאיש לעשקם וכו', ועל כן 'שירו לה' כל הארץ, בשרו מיום אל יום ישועתו, כי בכל יום ויום יש ניסים וישועות נפלאות, אלא שלפעמים הוא באתכסאי בבחי' ניסין תתאין, אבל ע"י ההתבוננות בניסים הגדולים (בחי' ניסין עילאין), מכירים גם בניסים תתאין, ועי"ז 'ספרו בגויים את כבודו בכל העמים נפלאותיו' כי עי"ז רואים את עוצם הניסים והנפלאות גם בתוקף הגלות שהוא בחי' התגברות הגויים והעמים, וגם שם הכל מלא נפלאות גדולות, וכן על דרך זה כל המשך הפסוקים טובב והולך על עוצם חסדי ה' ונפלאותיו שבכל עת, אף בין הגויים ואף בבחי' ארץ, ומכאן ההתבוננות בניסים והישועות שכבר נעשו, מתחזקים לבקש על להבא 'אתה ה' לא תכלא רחמיך ממני וכו' זכור רחמיך וכו' א-ל נקמות הופיע וכו' הושיעה את עמך וכו' הראנו ה' חסדך וכו', וכל שאר הפסוקים, ומסיימים בעוצם נעימות חלקנו 'אשרי העם שככה לו וכו' ובעוצם הבטחון שיש לנו לבטוח בה', בבחי' 'ואני בחסדך בטחתי וכו' אשרה לה' כי גמל עלי'.

מזמור שיר

ואח"כ אומרים 'מזמור שיר' שאנו מודים להש"ת שהצילנו מהבור שרצו להכניס אותנו האפיקורסים שאינן מאמינים בניסים וניסו להכניס בנו את האפיקורסות הזו, והש"ת הצילנו מהם כי לא שמחת אויבי לי' שהם הסמ"א שניסו להכניס בנו אפיקורסות ונפרט חכמי יון וע"כ זה שייך להנוכח כפי שמתחילים מזמור שיר הנזכרת הבית, וע"כ אומרים מזמור זה בהנזכרת, ובאמת כשהם התגברו היה פחד גדול בבחי' 'הסתרת פניך הייתי נבהל', אבל נתגלה שכי רגע באפו חיים ברצונו שאף שהיה כאן התגברות של הסתרה ודין אבל עי"ז זכינו לאור ההנזכה שנתגלו אז ניסים נוראים, ועי"ז זכינו לצאת מהבור של האפיקורסות הנ"ל כי אנו מכירים בכל הניסים שעושה עמנו הש"ת, בבחי' ה' אלוקי לעולם אודך'.

הבורות ושיעורים למקורבים! ||| לדיווח על שיעורים ועוד נא להשאיר הודעה בקו 'חניכי הישיבות' - ברסלב, בשלוחה: 72

עיר	נושא השיעור	מגיד השיעור	יום ושעה	לפרטים
בני ברק	ליקוטי מוהר"ן לפי הסדר	הרב אלהו עטייה שליט"א	יום שלישי ב-7:30	בית הכנסת ברסלב רח' מימון
בני ברק	התחזקות	הרב שרגא זילברמן שליט"א	יום שלישי ב-8:30 בערב	בית הכנסת ברסלב רח' מימון
בני ברק	'תמימי דרך' הליכה עם תורה	לומדים בחבורה חבורת חניכי הישיבות - ברסלב ב"ב	פעם בשבוע	0548487317
בני ברק קרית הרצוג	ליקוטי הלכות	לומדים בחבורה	מוצאי שבת בבית פרטי בשעה: 10:00	0548496139
בני ברק קרית הרצוג	שיעור התחזקות	נושא בפרשה	בכל ליל שבת מברכים	0548496139
בני ברק	התחזקות	רבנים שונים	יום שני בערב לבחורים	0548517128
בית שמש	חבורה ללימוד לקוטי מוהר"ן	לומדים בחבורה	יום שישי בשעה: 11:00 בבוקר	0548528387

מנוי לגליון המקורבים!

חדש! ניתן לעשות מנוי לקבלת עלון 'המקורבים' וכן את עלון 'הקבצו' עד לביתכם דרך מכשירי 'קהילות' שבכתי הכנסת. ב-20 ₪ לחודש.
 חפשו: עלמא דאורייתא.
 המנוי על-דעת המערכת!
 לברורים: 054-848-73-17

אחי היקר!

עד מתי נחכה למשיח - - - בשביל ללמוד זוהר???
 הגיע הזמן שנבין - - - לימוד הזוהר מביא את המשיח!!!
 כותב הזוהר הקדוש (פרשת נשא, קבו.): "ומשום ששעתידים ישראל למעם מעין תחיים, שהוא ספר הזוהר הזה, יצאו בו מהגלות פרחמים!!"
 רכוש לך עוד היום את סט ספרי הזוהר הקדוש עם הפירוש הנפלא 'מתוק מדבש'! משלוח חינם עד הבית! וכן ניתן להזמין את כל ספרי בעל 'מתוק מדבש'.
 ע"י נציג אישי: 054-848-73-17

אמר רבינו הקדוש:

"רציתי שהעניין שלי יתפשט בלבבות האנשים המתמידים בעבודתם כאנשי ליטא!!"

(שיח שרפי קודש ז"ב, סימן ז"ר)

❖ סדרת מאמרים בעניין: דרך ברסלב ודרך ליטא, הילכו שניהם יחדיו? ❖

בדרנו אנו עדים ב"ה לתופעה החולקת ומתרחבת של בני ישיבות אשר התחנכו בישיבות ליטאיות, המתקרבים בשלב מסוים של חייהם לדרך ברסלב, ומוצאים בה טעם נפלא. והנה לאנשים שאינם מכירים מבפנים את שני הדרכים ומסתכלים על הדברים מבחוץ, שני הדרכים עלולים להיראות כביכול כסותרות זו את זו באופן שכמעט אי אפשר להפגיש ביניהם. אולם לאמיתו של דבר, מי שמכיר ומתבונן יותר לעומק, יודע שיש בין שני הדרכים הרבה נקודות מקבילות ומשלימות, והחיבור ביניהם מהווה קרקע פורייה שמאפשר צמיחה מיוחדת. ברצוננו להתבונן במאמרים הבאים בכמה נקודות השייכות לענין זה.

מאמר 1

ענין לימוד התורה במשנת ברסלב – המשך

סוגיית: תלמוד תורה עיקר או תפילה עיקר (אות א)

הקדושה הם רחוקים, ורבינו זצוק"ל כללם והיכרם יחד, דהיינו לעסוק בתורה ותפילה יחד.

ובשיה שרפי קודש ח"ב סימן פז מובא: 'רבינו אמר פעם: המתנגדים אומרים שהעיקר הוא לימוד התורה, והחסידים אומרים שהעיקר הוא עבודת התפילה, ואני אומר: להתפלל ללמוד ולהתפלל?.'

הגדרה זו על החילוק שבין חסידים למתנגדים בענין האם העיקר הוא תורה או תפילה הידד גם בעל התניא (בתשובותיו לשאלות ששאלוהו על ענין החסידות בעת מאסרו, מובא בבית רבי פרק טז) בלשון זו: 'על השאלה למה החסידים מרבים בתפילה ומתבטלים על ידי זה זמן רב מעסק התורה, השיב שיש נשמות ששייכים יותר לתורה, ויש נשמות ששייכים יותר לתפילה, ועל דרך שמוצינו בגמרא הרבה שתורתן אומנותן ולא היו מפסיקין לתפילה, והיו מתפללים פעם בשלושים יום, וגם אז היו מקצרין, וכן קריאת שמע שהיו קורין בכל יום היו מקצרין בה, 'מעביר ידיו על שתי עיניו וזו היא קריאת שמע של ר' יהודא הנשיא', והיו עוסקים בתורה יותר, ועל הרבה מצינו שהיו מתפללים הרבה, חסידים הראשונים היו שוחים ט' שעות ביום לתפלתן, תורתן מתי נעשית, מתוך שהסידים הם תורתן משתמרת וכו', וברבי עקיבא מצינו שהיה אדם מניחו בזוית זו וכו', ועוד אמרו רז"ל (ברכות כא, א) ולואי שיתפלל אדם כל היום. וגם עתה הנמשכים אחר הגר"א הם נשמות ששייכים יותר לתורה, והנמשכים אחר הבעש"ט ותלמידיו הם נשמות ששייכים יותר לתפילה. נראה עוד קונטרס אחרון בסוף ספר התניא במאמר המתחיל 'להבין מה שכתב בפרי עין חיים בזמן הזה עיקר הכירור ע"י התפלה דווקא, אף שתלמוד תורה למעלה מהתפילה'.

וראה עוד בן יהודע (סנהדרין צט, ב) שכתב: 'זיינו ענין המחלוקת שיש בין דיעות אשכנזים פרושים לאשכנזים חסידים בזמן הגאון רבינו אליהו מווילנא ז"ל והרב החסיד רבי ישראל בעל שם טוב ז"ל, דלפי דעת אשכנזים החסידים הוא צריך שיתפללו כל התפילה מן פרשת העקדה עד עלינו לשבח בכוונה גדולה, שלא יוציא מפיחם תיבה אחת בלי כוונה, ואע"פ שעל ידי כך צריכין להאריך ביותר ויעבור רוב שעות היום בשלוש תפלות, ולא ישאר זמן לעסק התורה כי אם דבר מועט, לית לן בה, כי העיקר הוא שיהיה התפלה. ודעת הפרושים להתפלל בדרך ממוצע כדי שלא יאריכו זמן הרבה בתפלה, וישאר להם זמן מרובה בשביל עסק התורה'.

והנה לא כאן המקום לעסוק בעומק בכירור שורשי מחלוקת זו שעולה למקום גבוה מעל גבוה, והדברים נוגעים להבנת כמה עניינים עמוקים בתורה, כנגלה וכנסתר, אולם פטור בלא כלום אי אפשר, ונשתדל לגעת באיזו נקודה השייכת לשורש ענין זה, ועל כך במאמר הבא בעז"ה.

במאמר הקודם הבאנו כמה ציטוטים מתוך רבים שמתוכם מתבאר הדגש החשוב ששם מוהר"ן על הנושא של לימוד התורה בקביעות, כמפתח לכל ענייני עבודת ה'.

אמנם, כל זה צד אחד של המטבע, אך יחד עם זה מוהר"ן הרבה לדבר על נושאים רבים בעבודת ה' מלבד לימוד התורה, ובפרט על נושאים השייכים לעבודת הלב, כאשר נקודת המרכז של כל העבודה הפנימית היא עבודת התפילה שתופסת מקום גדול מאוד בעבודת ה' על פי דרכו של מוהר"ן¹. וכל מי שעוסק בספריו של מוהר"ן ומכיר את ההולכים בדרכו באמת, חש שנושאים רבים שאצל הנוטים לתפוס את דגל לימוד התורה כעיקר העיקרים, אינם מודגשים כל כך, אצל מוהר"ן יש להם מקום חשוב יותר.

וכדי לעמוד על שורש הענין, נקדים את המובא בספר אבניה ברזל אות י' בזה הלשון: 'מוהר"ן אמר שרבינו זצוק"ל חיבר יחד הטוב מן הפרושים והטוב מן החסידים, היינו שהפרושים העיקר אצלם הוא התורה הקדושה, אבל מהתפילה הם רחוקים, והחסידים העיקר אצלם הוא התפילה, אבל מהתורה

¹ די להציץ הצצה הטובה ברשימת הנושאים שבהם עוסק הספר ליקושי מוהר"ן כדי להבין שהנושא של לימוד התורה אינו הנושא הבלעדי שבו עוסק מוהר"ן. ראה בהקדמת רבי נתן לליקושי: 'כי כל דברי הספר הקדוש הזה מלא עצות טובות ונוראות. ומדבר מכל המידות ומכל המצוות הנהוגות. ומהרהקת ושכירת כל התאוות. מתאות ניאוף, ותאות ממון, ותאות אכילה, מהרהקת הכבוד, וכעס וקפידות וגדלות, ומעלת האמת ועוצם גנות השקר, מהרהקת העצבות והעצלנות, מפגם הדבור, מלשון הרע ורכילות וכו', מפגם הראות ומפגם כל החושים, מקדושת העינים והחושם והאזנים והפה שהם שבעת הנרות המאירין אל מול פני המנורה הקדושה, מקדושת שבת ויום טוב וראש הודש. משלש רגלים בכלל. ובפרטיות מכל רגל ורגל בפני עצמו. מפגם משבועות מסוכות ומהמצוות הנהוגות בכל רגל ורגל. שהם מצוות אכילת מצה ואמור המין ושאר וקריאת ההגדה וארבע כוסות בפסח. וכן מצוות סוכה וארבע מינים. והושענא רבה ושמיני עצרת ושמיחת תורה. ומקבלת התורה בשבועות. מראש השנה ותקיעת שופר ומיום הכפורים. מהנוכה ופורים. מציצית ותפלין וקריאת שמע ותפלה. מצדקה ותלמוד תורה. ומשא ומתן באמונה. מאמונה ומאמונת הכמים. מענוה. מיראה ואהבה. וממעלות הרצון והכסופין דקדושה. מתפלה ככה וככוונה. הן משלש תפלות שבוים, הן מגודל עוצם מעלת שאר התפלות ותחינות ובקשות שצריכין להרבות בהם בכל יום ויום לומר תחינות ובקשות הרבה. ובפרט גודל מעלת ההתבודדות לפרש שיהתו בלשון אשכנז לפניו יתברך בכל יום בינו לבין קונו. שישפוך כמים לבו נכה פני ה' שיוכרו להתקרב לעבודתו יתברך. ומגודל מעלת אמירת תהלים שמוכה לתשובה. וממעלת הכנייה לפני השם יתברך כבן המתחטא לפני אביו. וממעלת לב נשבר. ומהרהקת העצבות. וממעלת השמחה. שצריכין להכריח עצמו בכל כחותיו להיות כשמחה תמיד, והרבה עצות נפלאות לבוא לשמחה. וממעלת קדושת ארץ ישראל. מענין המשכן ובית המקדש וירושלים. מנגות המחלוקת ומגודל מעלת השלום. מתשובה. מתענית. מקדושת המחשבה. ומהרהקת מחשבות זרות. וכן מכל הדברים והדרכים הקדושים שבעולם המוכרחים לכל. מגודל מעלת התקרבות והתקשרות לצדיקים, שבה תלוי כל קדושת איש הישראלי. מענין נגינן וכלי זמר ועשרה מיני נגינה. ומהמחאת כף ורקודין. וענין אנהו. וקול הברד' וכו'.

² וידועה אמרתו של מוהר"ן בשיחות הר"ן אות רפז שאמר: 'מה יש לו לאדם לעשות בזה העולם, אין צריך כי אם להתפלל וללמוד ולהתפלל'.